

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Інститут філології

Кафедра елліністики

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ З НОВОГРЕЦЬКОЇ
МОВИ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ ДО АСПІРАНТУРИ**

Обговорено і затверджено
на засіданні кафедри елліністики

3 квітня 2012 року

Протокол №8

Укладачі:

проф. Клименко Н.Ф.,

доц. Савенко А.О.

Київ 2012

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 10.02.14. - КЛАСИЧНІ МОВИ. ОКРЕМІ ІНДОЄВРОПЕЙСЬКІ
МОВИ. НОВОГРЕЦЬКА МОВА.**

Передмова

Зазначена програма побудована на основі чинної програми курсу "Новогрецька мова", що читається у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка на відділенні західної філології Інституту філології.

Вступні випробування мають на меті визначити загальноосвітній та вузькофаховий рівень знань претендентів, обізнаність з науковою термінологією, дослідженнями провідних вчених та шкіл обраної галузі знань, вміння формулювати наукову проблему, синтезуючи отримані результати попередніх робіт, використовувати інструментарій спеціальних філологічних наукових методів для розв'язання актуальних для науки проблем, знаходити практичне застосування набутим теоретичним знанням.

Вступник до аспірантури зі спеціальності 10.02.14. - класичні мови. Окремі індоєвропейські мови. Новогрецька мова на іспиті із зазначеної дисципліни має

знати:

курс дисциплін у повному обсязі за тематичними блоками:

об'єкт і предмет неоелліністики;

фонетична система новогрецької мови;

морфонологічна система новогрецької мови;

синтаксична система новогрецької мови;

лексична та словотвірна система новогрецької мови;

лінгвістична термінологія;

діалектний склад новогрецької мови;

історія грецької мови

вміти:

концептуально викладати теоретичні засади програмового матеріалу;

ілюструвати свої знання на прикладах з новогрецької мови;

провадити зіставний аналіз граматики української та новогрецької мов;
використовувати теоретичні знання на практиці (при перекладі та аналізі оригінального тексту);

володіти необхідним лексичним мінімумом з новогрецької мови;
розумітися на проблемах адекватності відтворення українською мовою синтаксичних і стилістичних особливостей оригінального тексту;

орієнтуватися в актуальних напрямках неоелліністичних студій та сучасній літературі з досліджуваних питань;

Форма проведення іспиту - усна.

Критерії оцінювання відповіді:

"відмінно" - бездоганний рівень знань і умінь відповідно до зазначених вище вимог, їх виконання на 95-100 %

"добре" - високий рівень володіння програмовим матеріалом; достатній рівень ілюстративності при його викладі; незначні помилки (спрощення змісту окремих понять і явищ; двозначність окремих визначень, повтори, певна непослідовність у викладі, незначні мовностилістичні огріхи), володіння лексичним мінімумом не в стовідсотковому обсязі, певні граматичні і стилістичні прорахунки при перекладі оригінального тексту; виконання зазначених вимог до іспиту на 85-95 %;

"задовільно" - невисокий рівень володіння програмовим матеріалом, низький рівень ілюстративності при його викладі; значні помилки (фактологічні помилки, низький рівень узагальнення, поверховість і композиційна неструктурованість викладу; спрощене розуміння базових понять і визначень, значні мовностилістичні огріхи при перекладі оригінального тексту); рівень виконання загальних вимог на 70-85 %;

"незадовільно" - відсутність знань з предмета, відсутність ілюстративності при спробах їх викладати, значні фактологічні, логічні, алгоритмічні помилки, нерозуміння базових мовознавчих понять і визначень, їх плутання,

уривчастість, цілковита фрагментарність при спробах викласти матеріал екзаменаційного білета; цілковита мовностилістична невправність при перекладі оригінального тексту; виконання загальних вимог менше, ніж на 70 %.

Вимоги до реферату:

1) Матеріал реферату за тематикою має бути присвячений актуальній проблемі з неоелліністики і включати:

а) обґрунтування вибору теми реферату

б) огляд наукової літератури з вибраної теми у вигляді порівняльного аналізу різних поглядів на одну й ту саму актуальну проблему

в) висновки щодо змісту викладеного в рефераті і щодо можливого опрацювання аспірантом обговореної в рефераті проблематики

2) Реферат повинен мати обсяг близько 1 др. арк. (24 с. формату А4, інтервал при роздрукуванні - 1,5).

ПРОГРАМА З НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ

Загальне уявлення про грецьку мову, її походження та місце у родині індоєвропейських мов. Історія грецької мови та проблема встановлення статусу новогрецької. Новогрецька диглоссія: димотика та катаревуса.

Фонетика

Теоретичні засади фонетики та фонології. Аспекти вивчення звуків людської мови. Фонема, алофон. Фонемний склад грецької мови та способи його встановлення. Вокалічна система грецької мови. Консонантна система грецької мови. Фонетичні зміни: позиційні та комбінаторні. Типи чергувань. Наголос, його різновиди (політонічна, монотонічна системи) та особливості просодики. Фонетичне освоєння грецизмів українською мовою.

Граматика.

Предмет дослідження граматики. Предмет дослідження словотвору. Морфологія, морфеміка та морфонологія. Морфема, аломорф. Типи мофрем. Метод компонентного аналізу. Словотворення та словозміна. Способи словотвору. Поняття твірної основи та похідного слова. Префіксація в новогрецькій мові. Суфіксація в новогрецькій мові. Творення іменників за допомогою суфіксального способу. Новогрецька композиція, юкстапозиція та абревіація. Іменники та дієслова-комполіти. Морфонологічні засоби композиції. Поняття граматичної категорії. Грамема. Вчення про частини мови. Граматичні категорії грецьких іменних частин мови. Граматичні категорії грецьких дієслівних частин мови. Службові частини мови. Прийменники новогрецької мови. Вигуки і їхні прагматичні функції. Предмет синтаксису. Синтаксичні зв'язки. Поняття словосполучення та речення. Ознаки речення, його члени. Синтаксичний лад мови: аналітизм та синтетизм. Просте речення грецької мови. Складне речення грецької мови. Вираження модальності та її типи.

Лексика

Лексична система мови та теоретичні підходи до її дослідження. Лексичне значення, його структура; сема, семема. Номінація. Етимологія. Поняття лексеми. Лексико-семантичне поле та внутрішні зв'язки, що його організують. Класифікація лексики грецької мови. Шляхи поповнення, оновлення лексичного складу грецької мови. Головні типи значення слова: лексичне та граматичне. Компоненти лексичного значення: конотація, денотація. Синонімія та її джерела. Омонімія та шляхи утворення омонімів. Фразеологічний міжрівень грецької мови. Новогрецька лексикографія, типи словників.

Стилістика.

Предмет вивчення стилістики. Поняття тексту. Функціональні стилі грецької мови. Ознаки ділового стилю грецької мови. Катаревуса та діловий стиль.

Історія мови

Предмет вивчення класичної філології, візантиністики та неоелліністики. Відомі елліністичні школи та окремі постаті елліністів зарубіжжя та України. Грецька цивілізація, особливості розвитку. Мовно-культурні грецько-українські контакти. Етапи розвитку грецької мови. Діахронні мовні зміни у фонетиці та граматиці грецької мови (на матеріалі системи іменних частин мови). Становлення новогрецької іменної парадигми відмінювання. Мовне питання з античності до наших часів.

Лінгвокраїнознавство

Предмет вивчення лінгвокраїнознавства. Співвідношення мови та культури. Проблема міжкультурної комунікації. Найвідоміші постаті новітньої грецької культури. Новогрецькі літератори та найвідоміші їхні твори.

Список рекомендованої літератури:

- Beaton R. Εισαγωγή στη νεότερη ελληνική λογοτεχνία.— Αθήνα: εκδ. Νεφέλη, 1996.
- Browning R. Η ελληνική γλώσσα, μεσαιωνική και νέα. —Αθήνα: εκδ. Παπαδήμα, 1995.
- Greek: A comprehensive grammar of the modern language/ D. Holton, P.Mackridge, I.Philippaki-Warburton. — London-N.Y., 1997. — 519 p.
- Ανδριώτης Ν.Π. Ιστορία της ελληνικής γλώσσας.—Θ/κη, 1995.
- Μπαμλινιώτης Γ. Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας με σχόλια για τη σωστή χρήση των λέξεων. — Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας, 1998. — 2064 σ.
- Φιλιππάκη-Warburton Εir. Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία. — Αθ., 1992. — 346 σ.
- Антологія новогрецької літератури в українських перекладах”/ Укл. Клименко Н.Ф., Пономарів О.Д., Перепльотчикова С.Є. — К.: Вид-во „Укр. енциклопедія” ім. М.П.Бажана, 2008. — 284 с.
- Білецький А.О. Про мову та мовознавство. — К.: АртЕк, 1997. — 222 с.

Навчально-методичний посібник „Лінгвокраїнознавство Греції та Кіпру”/ упоряд. Перепльотчикова С.Є. — Київ: „Логос”, 2008. — 70 с.

Савенко А.О. Основи ділової новогрецької комунікації. — К.: Логос, 2010 — 164 с.

Пономарів О.Д. Лексика грецького походження в українській мові. — К.: Просвіта, 2005. — 127 с.

Славятинская М.Н. Учебник древнегреческого языка: Изд. 2-е, исправленное и дополненное. — М.: Филоматис, 2003. — 620 с.

Українська елліністика// Збірник наукових праць. — К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. — 609 с.